

**Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis
Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et
Justitiæ, Sive Decisivi Discursus**

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in
quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus
respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum
luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque
omnibus in utroque Foro ...

Pars Prima. De Ivrisdictione Et Foro Competenti. Pars Secunda. De
Praeeminentiis & Praecedentiis

**Luca, Giovanni Battista de
Coloniae Agrippinae, 1691**

Disc. LXXVII. Fulginaten. seu Spoletana. Quando causa civilis præjudicet
criminali, ita ut unus judex alteri inhibeat, nè in criminali procedere valeat,
donec terminetur civilis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74087](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74087)

Jas. num. 6. Cravett. conf. 60. num. 5. Machesan. de commiss. super union. causarum num. 4. par. 2. fol. 249.

Clarius quia cessabat ratio ob quam ad causarum unionem deveniri solet, ubi scilicet essent ita connexæ, atque ab uno eodemque fonte emanantes, ut cognitio unius ad cognitionem alterius conferret, seu sententia lata in una esset alteri præjudicialis, aut contradictionem parere posset cum ea per alterum judicem ferenda, ut contingere solet in concursu plurium creditorum in bonis ejusdem debitoris, seu in concursu plurium ad eandem hæreditatem vel successionem, cum similibus *ad not. per D.D. in d.l. nulli ubi bene præsertim Jas. num. 3. Marchesan. loco cit. num. 2. & 3. Menob. de arbitrar. casu 371.* Secus autem ubi inter duas personas plures adessent lites ex diversis causis & obligationibus procedentes, quia sola identitas personarum de jure non causat continentiam causarum illarumque unionem non exigit.

Motivum autem convenientiæ, ex eo quod ageretur inter fratres, quamvis in rigorosa juris censura non legale, adhuc tamen congruum fuisse, quando sincere & bona fide ab initio illud deductum esset, quodque non adesset circumstantia inæqualitatis, dum peritor erat reus & possessor, unde potius resultabat suspicio, quod ita reus sub hoc specioso prætextu in possessione se confovere vellet, atque actorem manibus vacuis litigantem defatigare.

Alterum deducebatur præcipuum fundamentum connexionis ex communiione omnium bonorum, ex qua proinde tanquam ex unico fonte omnes causæ dependerent, insimul connexionem habentes ratione divisionis inter eos faciendæ, Verùm ista communiõ negabatur in facto, cum ejus requisita non justificarentur, atque ex sola communiõne bonorum paternorum & maternorum non infertur ad illam omnium bonorum *l. si fratres ff. pro sociol. ex fratre s. filius ff. famul. circi. Mantio. de iacit. lib. 6. tit. 10. num. 9. Gratian. discept. 993. Buratt. decis. 397. & 467 plenè Rot. decis. 129. par. 10. recent.* Ideoque cum justitiæ fundamento petitio rejecta fuit.

F U L G I N A T E N .
S E U
S P O L E T A N A
P R O
L A U R E N T I O M A G N A N O
C U M N .

*Causa disputatus coram Præfecto
Signature Justitiæ.*

Quando causa civilis præjudicet criminali, ita ut unus judex alteri inhibeat, ne in criminali procedi valeat, donec terminetur civilis.

S V M M A R I V M.

- 1 **F** Acti series.
- 2 **U**bi pro eadem causa due competunt actio- nes civilis & criminalis alternativè, ita ut unius electio aliam tollat, electio civilis non impedit judicem ut, ex officio procedat etiam criminaliter.
- 3 **U**bi vero utraque actio copulativè competit, & criminalis pendet ab exitu civilis, tunc est superjendum in una, donec terminetur altera.

D I S C. LXXXVII.

Insoluto matrimonio per mortem mulieris absque filiis, factoque proinde casu restitutionis, retento lucro, quod ad formam statuti erat in tertia parte, devotum est ad concordiam, inter Magnanum virum, & dotantes, seu mulieris hæredes, in quibus restitutio dotis faciendæ erat per apocam privatam, per quam bona dotalia certis conventis modis divisa fuerunt; Cum autem tractu temporis altera pars dictam conventionem impugnare vellet, atque aliquorum bonorum dotalium restitutionem à viro peteret, Hinc introducta causa coram A.C. productaque ex parte viri dictæ conventionis apoca, cum altera pars citata, juxta stylum, ad eam recognoscendam esset contumax, judex decrevit eam haberi pro recognita, deinde quereo conventio per sententiam diffinitivam deducit absolutoriam, à qua interposita fuit per succumbentem appellatio, qua pendente coram judice, cui causa hujusmodi commissa erat, idem appellans coram eodem A.C. in criminalibus quærelam contra victorem porrexit, de falsitate apocæ prædictæ, unde judice criminali procedente in causa, habitus fuit recursus ad Signaturam justitiæ Præfectum, ut causam remitteret judici civili, eique rescriberet quod inhibeat criminali, donec dictæ civilis causæ exitus sequeretur; Verùm se opponente accusatore, Præfectus pro isto inclinabat, ex eo quod aliàs delicta remanerent impunita, ideoque ubi etiam ipsa pars ex intentatione actionis civilis sibi præjudicasset, impeditus non videatur Princeps, cujus partes implet Signaturæ Præfectus, vel etiam alter supremus Magistratus, ex officio pro bono publico mandare judici criminali, ut ad criminis cognitionem & punitionem procedat.

Pro quærelato scribens dicebam, quod aliud est agere, an causa civilis sit omninò præjudicialis criminali quoad substantiam seu deficientiam actionis, quod scilicet, per illam civiliter intentatam, non possit amplius intentari criminalis, quæ per electionem alterius omninò cesset, ut contingit in actione injuriarum, vel similibus, in quibus una ex duabus actionibus alternativè competit, unde per electionem unius cessat altera, ex *ded. citis per Theaur. decis. 18. Galeot. lib. 2. contr. 57.* & alios apud eos; Et tunc licet quoad partem, per hujusmodi electionem præclusa sit alia via, nihilominus præclusum non videtur arbitrium Principis, vel supremi Magistratus, pro bono publico, & ne delicta remaneant impunita, quoribus facti circumstantiæ justam causam suppeditare videntur, demandare

mandare iudici criminali, ut etiam procedat, Atque in his terminis procedere dicebam aliqua exempla, quæ in proposito adducebantur ad praxim probandam.

Aliud verò est agere de eadem præjudicialitate, non circa substantiam actionis criminalis quæ cumulativè competat cum civili, sed ad solum effectum ordinis, seu impediendi ad tempus ejus exercitium, expectando scilicet exitum causæ civilis, à quo pendeat, an ad sit delictum nec ne, Et tunc quoties iudex civilis prævenit, rectè hic inhihet criminali, non ratione cessantis unius actionis ob electionem alterius, sed ratione evitandæ contrarietatis, ne scilicet contingat super una eademque scriptura vel re per diversos iudices diversas vel contrarias sententias proferri, quia unus declaret scripturam veram & legitimam, alter vero falsam & illegitimam.

In hoc autem secundo casu non urget ratio publici boni, & ne delicta remaneant impunita, quoniam non est tollere, sed solum differe punitionem delicti, quatenus istud in causæ civilis discussione adesse competiat, ut cæteris allegatis *Farin. quasi. 100. par. 2.* & sæpius firmavit *Rota præsertim apud Cavaler. decis. 98. 443. 475. & 530. Buratt. decis. 34. & 944. decis. 274. par. 9. recent.* & habetur examinatum in Romana testamenti pro Magno & consortibus hoc eodem tit. disc. 79. Et si hoc procedit, ubi solum causæ civilis est præventa, multò magis, ubi non solum adest simplex præventio, rigorosè resultans ex quadam majori diligentia unius partis, sed illa oritur ex formali iudicio per utramque partem agitato, & jam sopito, Aliàs enim nimis lata via calumniis aperiretur, si succumbentibus licitum esset post contrariam sententiam reportatam, ac introductam causam appellationis victores quærelare, atque per hujusmodi indirectam viam colligantem victorem defatigare, iudicatum eludendo, quod nimium esset iustitiæ ac Republicæ præjudiciale, quoniam ista in Curia vulgò dicitur *cautela Bernini*, up totè ab eo ingeniosissimo viro in scenis ad objugandum hunc abusum insinuata.

ROMANA
PENSIONIS DOMUS
PRO
BRUTO GOTIFREDO
CUM
BALASSO NALDO.

Casus disputatus in Signatura gratia & resolutus pro Bruto,

De foro militari, an & quando intret, & quis dicatur iudex militum, Et quando milites conveniri possint coram iudicibus ordinariis.

S Y M M A R I U M.

- 1 **F** Alti series.
  - 2 Miles potest renunciare foro militari & prorogare jurisdictionem iudicis ordinarii.
  - 3 Refertur opinio contraria, sed refellitur.
  - 4 Procedit clarior prima opinio ubi causa cæpta est ante militiam.
- Card. de Luc. de jurisd. & Foro Compet.

- 5 Item ubi miles non est in castris sed in Civitate, quia tunc non intrat forus militaris.
- 6 Vel ubi non adest iudex particularis militum.
- 7 Sive ubi causa non concernit res militares.
- 8 De exceptione hostica.

D I S C. LXXVIII.

Ullante Gotifredo Naldum in foro Capitolino pro pensionibus domus atq; reo tanquam forense recusante illum forum, causa introducta fuit coram A. C. eaque pendente, ob superventum officium militare, curavit reus per Camera Clericum tunc armorum Commissarium, & provisorem causam reassumi, inhihendo A. C. ne in ea se ingereret; undè habito per Actorem recursus ad plenam Signaturam gratiæ, atque assumpta desuper disputatione.

Pro Actore scribens, cum sensu etiam veritatis, dicebam rescribendum esse pro remissione causæ ad A. C. coram quo jam introducta erat, & pendebat, ex solo facto, absque necessitate assumendi juris inspectionem, stante consensu in jurisdictionem, cum possit miles ejus foro renunciare, atque ordinarii iudicis jurisdictionem prorogare ad text. in l. si quis conscribendo Cod. de paltis ubi glos. & DD. de quibus post *Ayalam de jure belli & alios Gutier. de juramento par. 1. cap. 16. Capoblanco, de Baron. tom. 2. cap. 56. num. 5. & 7. Rovit. in pragm. 1. de militibus numer. 43.*

Et quamvis *Christopolus de re milit. casu 31. nu. 13.* alios referendo dicat, huic privilegio renunciari non posse, ejus tamen dictum nullatenus in proposito attendendum esse dicebam, Tum quia in contrarium obstat tex. clarus cum quo communiter procedunt DD. ut supra; Tum etiam quia constat de ejus æquivoco, dum ad id probandum plures adducit auctoritates loquentes in terminis clericorum & similium non renunciantium eorum foro, cum id concernat præjudicium totius ordinis; Ideoque advertebam in proposito id solum applicari posse militibus illarum militiarum, quæ unum corpus, si non religiosum, saltem Ecclesiasticum constituunt, foro Ecclesiastico, ad instar clericorum, gaudentes; prout sunt milites Sancti Joannis Hierosolymitani, & secundum unam opinionem illi Sancti Jacobi de Spata, de Calatrava, de Alcantara, Sanctorum Mauritii & Lazari, S. Stephani & similes de quibus in *Lucana hoc eodem tit. disc. 92.* ut in specie advertit *Rovit. dicta pragm. 1. num. 44.*

Clarius triplici circumstantia in proposito concurrente, una nempe quod præsens causa cæpta erat antè assumptam militiam, cujus supervenientiam non tollere prosecutionem causæ cæptæ coram iudice ordinario est *rex. expressus in l. si quis postea 7. ff. de judiciis ubi Bar. & ceteri communiter, & in terminis Barbof. num. 110. Christopol. de re milit. casu 32.* Altera, quod iste miles non erat actu in castris, vel in exercitu, sed in Civitate more aliorum privatorum, undè propterea non videbatur à iudice ordinario loci exemptus, ut ita distinguendo passim recepta videtur distinctio conciliativa dissidentium opinionum in ea quæstione, an milites nostri temporis gaudeant privilegiis militaribus, & occasione testamenti more militari ordinati habetur in *Romana testamenti 22. Maii 1656. coram Cerro post Zuffum de legit. process. dec. 27.* Atque comprobati dicebam ex privilegiis per Sedem Apostolicam concessis militibus, dum in uno capitulo disponitur, quod si milites